

ארץ עירומה

מחשבות על "תם" של נגה אור ים

דמות איש מבוגר מרצדת ופועמת. קו רישומי ראשוני, כמעט מופשט. קול בעל גוון גברי נואם, החיתוך עברי, הניגון נשמע מוכר, אך המילים אינן מילים והדברים – חסרי פשר.

מופע זיקוקי דינור מפורק לכדי הפשטה. מהו המינימום הנדרש על מנת לקשור דימוי למציאות? על מנת לעגנו אל המוכר? כשברקע קולות נפץ ושריקות, סמל החגיגות חוזר אל מעיין היווצרותו, אל שדה הקרב.

פסל דאדאיסטי, מונוליטי, עילג, מט ליפול. מכונה להכנת צמר גפן מתוק שנוכסה משימושה המקורי תוך סירוס יכולת תפקודה. זהו איננו עוד מכשיר אלא אנדרטה ליריד שעשועים, משוריינ משומר בדרכו אל באב אל וואד של הלונה פארקים. בתוכו ותחת רגליו הצולעות – פחמי עץ. זכרון לרישום הדמות הנואמת אך גם שארית ממדורה שכבתה.

העבודות בתערוכה יוצרות זיקה חלקית למושאי התייחסותה - הדימויים אינם מובהקים, הטקסטים אינם מפורשים, האובייקטים עוברים הרחקה והזרה. אור ים מעניקה לנו גישה חלקית אל עולמות התוכן מהם נוצרת התערוכה. למעשה, אך ורק התחביר המצטבר הוא שמתיר את הצופה בתוך מערך המאפשר קריאה. במובן זה - "תם" הוא מחד, צופן לוקאלי, שניתן לפענוח, לכאורה- רק מתוך הזהות הקולקטיבית התלויה במארג הייצוגים המוכר; אך מאידך – מלאכת הקילוף הסמלית, המוותרת על סמלים מובהקים – הופכת את ההצבה למערך לירי של מופעים חזותיים ומייצרת אפשרות לשילוח אל מרחבים אוניברסליים, הומניים – באשר יהיו.

חלל התערוכה, מכלול חדרים תת-קרקעיים, ניגודה של הקוביה הלבנה – מציע כניסה אל תת-המודע של הנרטיב הציוני. כמקלט ממוגן אנו נמלטים אל מרחב אניגמטי, לא מבואר, מבודל מפני השטח המפורשים. מרחב המציע קריאה מחדש של סיפור שסופר על ידי רבים כל-כך, פעמים רבות כל-כך.

תערוכתה של אור ים היא הרהור פואטי אודות מה שסופר לנו - השכבתו של זכרון קולקטיבי על ספת המטפל. בימים בהם המובן מאליו מתערער ונדמה שהנחות יסוד מוטלות בספק – "תם" מציעה מבט ביקורתי ומפוכח אל עבר מה שהוטמע ונצרב בתודעה.

Barren Land

Thoughts on “Fall” by Noga Or Yam

The flickering, beating image of an old man. Basic lines in a drawing, nearly abstract. Male-sounding speech. It feels like Hebrew and the tone rings familiar, but the words are not words and entirely senseless.

A fireworks display deconstructed into vague form. What is the very least an image must have to relate to reality, to latch onto the familiar? To the sounds of explosions and passing bullets, the epitome of this celebration is brought back to its inception on the battlefield.

A Dadaist sculpture, monolithic, lame and nearing collapse; a cotton candy machine, expropriated and made impotent. No longer a device, it is a monument to the funfair, a battle-worn armored vehicle en route to the amusement park memorial. Inside and under its lopsided legs there is charcoal, a memory of the image in the drawing but also the remains of a bonfire that had gone out.

The images are not obvious, the texts not explicit, the objects estranged, allowing only partial access into the context Or Yam had borrowed from to create this exhibition, and leaving the viewer to rely on aggregate syntax. In this sense, “Fall” is a localized code that supposedly can only be deciphered through the collective identity on display, but then, the symbolic shedding of tokens also makes this installation a lyrical ensemble of visions that could extend to universal, humanistic spaces, wherever they may exist.

The space of the exhibition, an underground array that stands in contrast to the white cube, is a welcome into Zionist subconscious. Like a bomb shelter, we flee into an enigmatic, indistinct and detached space, which offers a new reading of a narrative told by so many people, so many times.

Or Yam’s exhibition is a poetic exploration of what we have been told, a therapy session for collective memory. In times that force us to revisit what it is we can take for granted and when basic principles are being undermined, “Fall” shares a critical, sober look into what has been assimilated and burned into our consciousness.